

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt IX. De Angelorum ad Christi nascentis cunas cælesti symphoniâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

O digna vestri carcere,
Gens turbulenta, Regis.

XXIV

Vos astra saltem parcite,
Vestrum fovete solem!
Saturne, sidus temperas,
Acrem remitte brumam!
Æternus hostis audies
Infantia immerentis?
Quis aureum te predicet?
Et ferro & are constas.

XXV

Nil vota possunt supplicis,
Nil commoventur astra.
Plorare perstat algidus
Rigere perstat Infans:
Quis addidit nos lacrymas,
Confundimisque sletum.

Has præ Neronis balneis
Thermas probabit Infans.

XXVI

Vt lectulus sit mollior,
Prætexo corda feno.
Prætexo membra singula,
Nam sunt & ipsa FOENVM.
Quid molior? tam duriter
Cogam cubare Numen?
Ignosce, quamvis marmor est,
Emolles preffendo.

XXVII

Tu lingua præbe calcitrans,
Modestiam professa.
Nullo cubabit rectius
VERBUM Patris torali.

Hoc fata VERBO, Tullii
Demosthenisq; suadam
Quantæ relinques passibus,
Quantæ gradu præbis?

XXVIII

Evolve, Mater, fascias;
Agent vicem lacerti.
His lava, & illud dextera
Ebur ligabo vinculis.
Nec ipse rentet rumpere,
Nec me sinente possit.
Adamantinis est Charitas
Robustior catenis.

XXIX

Abena si quem criminum
Catasta compeditur,
Huc advola, dum Numinis
Inermis ira parcat.

Ligatus est, jam fulminat
Nescit trifurca ferre
Nunc advola severior
Super iridem sedebit.

XXX

Huc serve nummi sordidi,
Huc esuritor auri,
Hic era sulda cautibus,
Hic condidit fodinis.
Hic omnium nunc indiget,
Arente rectus herbâ.

Sed dormit herbas incubans;
Tu quando conquestus es?

XXXI

Huc qui tumentis vertice
Contingis astra, Thraso,
Quem purpura, quem murices,
Quem tota regna velant.
Qui nudus hic abjectus est,

A

Rex est, & Alpha Regum.
Si tu ruborem devoras,
Bis erubescet ostrum.

XXXII

Huc unctæ leno, sordibus verberabit
Ne terras caprinis,
Suadebo scitus arbiter,
Quos ardeas amores.
Iube valere Cypridem,
Est dignior MARIA;
Iube valere solum,
Est dignior MARTIA.

XXXIII

Huc quisquis alti pectoris,
Qui Christianus audis,
Qui porrigis te latius,
Quam vita porrigatur.
Hinc discite mores fingere,
Implere nomen ingens.
Quid expectas, quid oderis,
Murus docebit Infans.

B

Ita canimus, seu potius gemimus nos ex infimâ plebe musici, rauci & sordidi mendiculi. Longè suavius cantant beati calites, quorum caelestem harmoniam in hunc locum studio sepositam capite sequenti exequemur.

CAPUT IX.

De Angelorum ad Christi Nascantis curias caelesti symphonâ.

ELIAS VATES, quod Regum Volumina testantur, non antè vaticinari orsus est, quam psalterium fuisset adductus. Christus Servator orbis non prius à pastoribus vult salutari, quam cæli Plaltæ in aëre coeperint modulari. Salomone Rege dicto, quod in cælis de codicibus memorie produnt, ascendit universa multitudo post eum, & populus canentium tibi; & letantium gaudio magno: & insonuit terra à clamore eorum. Pacifico Salomone nostro in lucem edito Angelorum universa multitudo descendit, summum gaudium testata novis cantibus, quibus demum orbis totus personuit. Iobus interrogans, *Concitantur caelestia, quis dormire facit?* Pervigiles omnino sunt caelestes hi aulædi, qui nocte sacrâ suis modulis aërem permulserunt. De hac caelium harmoniâ dignissimum est uberrime disserere. Hic nemo me fusioem culpet. Quod res est, fateor, Musicam amo.

§. I. De Cantico Angelorum, Gloria in altissimis DEO.

ET subito, ait beatus Lucas, facta est cum Angelo multitudo militum caelestium laudantium Deum. Vti probabilissimum est omnes omnino Angelos cum Christo ad supremum iudicium descensuros: ita profus credibile, omnes beatas mentes in terram sese demisisse ad sui regis cunabula, ita quidem ut nullus caelestium animorum (quod Alphonsus Salmeron docet) in caelo tunc remanserit, tamquam universi suum regem cominus adoraturi ad dictam legem: *Adorent eum omnes Angeli.* Videntur boni genii erubuisse caelum habitare, conditore in terrâ sponte abjecto. Adfuerunt igitur suo Principi obsequia sua delaturi, sacramento dicturi & in leges juraturi. Quod Angeli laudaverint Deum, suo nos, inquit Beda, instrunt exemplo. Illi autem ad pastores misso tabellario sese caelestis exercitus adjunxit, ne unius parva videretur auctoritas, & ut fide prout Ambros. loquitur, divina curia adstrueret; & ne paupertate Christi offenderentur pastores. Rectè autem exercitus Angelorum Deum sabaoth, Dominum exercituum laudavit. Militiam vocat

B. Lu.

Quo B. Lucas hanc multitudinem propter ordinem, fortitudinem, majestatem, que est in his celi legionibus. Deinde Christus venerat, ut bellum capesseret, & illum fortem armatum fortior ipse vinceret. Atque uti militie coples sunt manipuli, centurie, cohortes, copie, legiones, ita & multitudo Angelorum non ex hierarchia aut ordine uno convenerat. Verosimile autem est illos Angelorum exercitum tum demum post expositum pastoribus nuntium ad volasse, nec auditos tantum esse, sed & vivos.

Divinum Angelorum melos fuit: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bona voluntatis. Hic Angelorum salutare Hebreo, pacis nomine, omnem salutem & prosperitatem imprecantur, & quidem iis hominibus, qui bona habent voluntatem. * Cum inter calum & terram diuturnum bellum arserit, id demum pace per nuptias inter Verbum & Humanitatem stabilita sublata est. Quid mirum ab Angelis preceonibus pacem proclamari turbidis & iracundis hominibus, cum ille toties laesus, tamque graviter offensus Deus ad pedes nostros jaceat, & pacem quasi supplex offerat, imo lacrymans petat, paratus luere omnia, qua a nobis offensa Numini deberentur. Pax igitur sit hominibus illis qui vel propensam habent voluntatem ad divinam hanc pacem & misericordiam amplectendam, vel quos optimus Deus ad aeternam vitam electos bona profequitur voluntate. Triplex olim discordia vigeat: gravissima omnium inter Deum & homines: altera inter Angelos & homines: tertia inter ipsosmet homines. Pax igitur terrae restituta, has inimicitias omnes sopivit. Pax ista jure meritisimo Domini pax appellanda. Quod nomen Gedeonis altari indidit. Nam adificavit ibi Gedeon altare Domino, vocavitque illud Domini pax, usque in presentem diem.

Huic paci certatim prisci Patres applaudent. Beatus Maximus, Si tibi, ait, animi viderentur, Angelos collaudantes admirare: si credis vilia, crede & miracula. Aureus Orator Chrysothomus, Olim, inquit, Angeli ad puniendum mittebantur, nunc canunt, & gratias agunt. Gregorius Magnus Pontifex Summus de his Angelis dixit: Gaudent suum numerum impleri. Idem pene pronuntiavit Origenes: Gaudent venisse ad nos, qui praeter quod ipsi non poterant. Et D. Cyrillus, Pax, inquit, per Christum facta, qui nos Deo reconciliavit, duosque populos in unum pacificavit, caelicos & terrenos in unum gregem composuit.

Et factum est, ut discesserunt ab eis Angeli in caelum. Quis ambigat cantantes, & divinam bonitatem laudantes in caelum esse reversos? Redierunt autem tamquam abundi venia a suo Domino concessa, nam Dominus ipse diutius in hac laboris & doloris valle decreverat haerere. Ita subinde comiter & perhumaniter Principes agunt, qui a palatino comitatu ad pauperis alicujus aedes deducti, redire jubent omne famulatum alicui, ipsi soli cum amico paupere mansuri. Sed erigamus dictionem aliquantulum: volemus & cantemus cum beatis mentibus.

§. II. Gaudia inter merores; cantus inter lacrymas. Hoc tandem die, seu potius hoc elapsu noctis meridie, tellus vario scelere deformis, & caelum factiofo cive vacuum, letari, illa forma aliam, hoc alios cives sperare coepit. Natus nobis est Princeps, natus Servator. Matrem cepit habere, qui creavit ipsam Matrem. Omnia novo vultu, novis deliciis perfusa, iam coelum terrae amicum gratulatur, terra insolenti plausu remugiens gratulanti caelo respondat. Sidera diceres loco emota ad festas choreas praecunte Luna subsultare. Verè hodie

Accensum multo caelum telluris amore, Conjugis in gremium vorantes impluit imbres, & adeo largiter, ut mox omnia ridere ceperint. Sed

A heu! video quod mihi guttis praegnantem reddat oculos, & certe lacrymas jam parturum, funebrem partum edituri, ni suffocem. Video laetiam dolentem, & frigentem flammam. Video oceanum sitientem, copiam indigentem, satietatem esurientem. Video involutum fasciis Deum. Et cui adeo cornea fibra, etius oculi tam duri silices, ut ab illis nec guttam exoret, si cernat Deum infantem, uti vultu genis vagientem, & tenellis imbribus pluentem, non ex atrato caelo, sed ex rubicundis oculis? Illum quidem superi ut regem reverentur, sed ubi Scipionis Allobrici argentea vasa? ubi Drusillani Rotundi lanx quin genaria? ubi Persarum Regum vitis aurea? ubi Amyntaracemi ex unionibus faberrime elaborati? ubi Cyri domus a Memnone candidissimis lapidibus, & auro revinctis extructa? ubi capaces Heliadum crustae, & inaequales Virronis berylli? ubi Dionis Syracusani nebalosa slynnata, carbasi que textiles vanti? O regis nimiam egestatem! palatium illi praebet fordens caula; pro cocineâ gausapa stipula est triste fodicans; pro lectulo eburneo horridi praesepis fragmenta & cunae cespites, pro perdicum plumis palustres cannae, pro thureis nubibus saeva stabuli mephitis. Sed quid huic suppellectili illacrymor? Hic divites sunt & summae. Abite lacrymae, quis enim rex ille tam opulentus, cujus genethlia effusum in terras caelum cecinerit? Noster hic est, quem non infelix ille populis augurium Cometes, sed novum sidus nuntiat, sidus omni Dionae astris fulgentius. Noster hic est, quem caelum phalanges divino carmine toti orbis divulgant. Regius Psaltes cantabat olim: Laudate Psal. 148. Dominum de caelis, laudate eum in excelsis. Nos jam vertimus & cantamus: Laudate Dominum in stabulis, laudate eum in infimis. Nimirum cogitat Christus mature inter pecudes assuescere (ne miremini, o Angeli) progressu aetatis hic ipse Dominus inter bestias esurire, inter latrones mortem appetet. Sed fas mihi sit, Christe, cunas tuas deserere, ad quas non philologi, sed Philothei vocantur, aut etiam illi, sed ut sine istis: Fas sit, divine Puer, antro egressi & auribus haurire modulantis illius coetus suavissimum nectare.

Amitemi, uti me docet Julius Obsequens, Consulibus Romae Servilio Capione & Atilio Sarrano, cum ex ancilla puer nasceretur, dixit: Ave. Hic dies ille auspiciatus est, quo puerum Virgo enixa, quae se ancillam vocarat, & non erat, & hoc illud Ave est, quod hodie caelestes genu concinunt dulcissimis modis. Et, o Deus, quid visum, quid auditum in aere? Discursu triumphali completur magnum hoc inane, aurae renident ferenâ facie, audiuntur cantus ultra cuncta vocum oblectamina. Putes canoras aviculas prolectante verno tempore, concentus suaves adsonare. Credas arbores Austrinis laxatas fratribus germine foliorum vestiri, & clementi brachiorum maqui dulces strepitus obfibilare. Censeas magno procellarum sedato fragore, ac turbido fluctuum tumore posito mare quietas alluvies temperare, caelum autem nubiloso squalore rejecto, nudo sudoque luminis proprii splendore candere; ridere, gestire omnia.

§. III. Novi Orphei a caelo regati canunt. Si fides fabulis est, Orpheus in silvis cantavit, inter Delphinas Arion. Ille exilio multatus, hic navigio praecipitatus, ille immanium bestiarum delinctor, hic misericordiarum belluarum oblectator; ambo miserimi cantores, quia non sponte ad laudem, sed necessario ad salutem cantarunt. Eos ego impensius admiraret, si hominibus potius placuissent, quam bestiis. Et quis hominum satis miretur caelestes illos Orpheos, qui non per solitudinem, sed per aeris amplissimos campos diffuderunt inauditum melos? Eos

Angeli per amplissimos aeris campos inauditum melos diffuderunt.

Handwritten notes on the right margin, including 'LUCAS IN LITURGE' and other illegible text.

Eos Orpheos, hos Arionas cælum misit, audivit terra. Et cui pectus non subsulset, cum superæ illius aulae musicos in has valles venisse, & verò etiam cecinisse recordatur? Facessa hinc Thrax ille, qui crebum cantu rupisse, furorem tigrum inhiuisset, Iliarum & Strymonem stitisse, imparidos agnos lupis junxisset fertur. Hodie primum auditi chordacista, qui stygiarum tigrum in nos iram infregerunt, tartarum terrefecerunt, immortalium bonorum fontes laxarunt, diurnum inter cæles & nos odium extinxerunt. Procul hinc & Thebarum ille conditor, qui cautibus sensus inferuisse, & montes animasse fertur. Felices illi spiritus mortalium pectora, quæ saxi instar obriguerant, ad virtutis ardorem animarunt divino modulamine. Non hic audio Xenocrem organicis numeris furorâ medentem: non Eryphilum agrorum venas rhythmi moderantem: non Thaletem citharæ loquacitate virtus pellen-tem. Alii nobis hodie & musici sunt & medici. Somniavit Pythagoras orbium cælestium admirabilem harmoniam. Somniavit, inquam, non audivit. At si unquam possit defendi Pythagoras, hac die poterit, quâ videri potest stellifer cæli cursus cantasse & ex sua volubilitate nascentem musicam infudisse opilionum auribus.

Refert Macrobius eundem Samium Philosophum perturbationes animi lyra composuisse, ejusdemque tirones, seu vocarent somnum, seu pellerent, lyram manibus tentasse, quod essent pacatior ad quiescendum, erectiores ad vigilandum & agendum. Servator noster in hanc vitam natus beatos genios cantantes, è vitâ hac denatus, rupes & scopulos ferale quid sonantes habuit. Cum scilicet cæli musicis ob funus sui. Domini non luberet suaviter modulari, lubuit cautibus lugubriter indignari. Et sic nascentem laudârunt Angeli, morientem plorarunt scopuli.

Getæ, aliæque gentes, si Theopompo credimus, cum legationes obeunt, & pacem vel impetrare, vel impetratam stabilire cupiunt, citharas increpant erudito consilio. Credunt enim musicam, & rectè, optata pacis blandissimam conciliatricem. Servârunt hoc idem superi Regis hydraulæ. Legatos illos cælo demisit Numen (ô tales; talis Dominus ad nos vermiculos!) Legatos, inquam, misit, qui orbi pacem nuntiarent, pacem tot annis exulantem, pacem tot sæculis rogatâ, nec impetratam. Sed qui suâ legatione functi sunt hi legati? Præclarissime, quia suavissimè. Durum erat mortale genus, & ad pacem admittendâ asperum. Quid proficerent hi tales Legati apud gentem ad eò inculatam, ad eò barbarâ, ad eò ferinam? Arte usi sunt, & felici. Odaria prompserunt in cælo cani sueta, & modulatione permulserunt aërem, ut possent animos. Et certè potuerunt, læto successu. Omnia tunc à bellis silebant. Pax summa, & longæ ferri ferriæ, & otium armorum erat tranquillissimû. In vinculis fuit Mars, & furor, & quidquid in Martis truculento comitatu est. Ianus post Urbis incunabula quintum clausus conticuit. Et hoc est, quod olim ab Homero canitur, Deos ad tollendas seditiones cantu usos. Seditio erat in toto orbe. Ibat in Numen impio bello, & heu nefas! tot scelerum mucrones intentabantur vel ipsi Deo. Bellum passus est, qui inferre debuisset; intulerunt, qui pati. Pax tandè post tam impias seditiones restituta beatarum mentium mellisvis odis.

§. IV. Ad Phalangii morsus sanandos quantum musica profuerit.

Linias Pythagoricus, uti mihi testis Athenæus, & vivendi ratione & moribus difficilior, si quando ab iræ facibus animum flammari deprehen-

disset, lyram reprehendit, & digitis pererravit. Causam rogantibus. Mitigior, dicebat, & deducor ad tranquillam mentem. Achilles Homericus saepe, cum arsit irâ, nervorum sensu ad animi sensum rediit. Et quæ ante Servatoris Natalem inæstuant ab irâum & libidinû incendia? dixisses vitiorem Æthas & Vesuvios in hominû animis spirare. Ad sunt hodie omnis voculæ mellei modulatores, & suavissimi concentus temperie turgidos mortales liberant corybanteo hoc furore. Narrant; & audite rem dignâ narratu à magnis scriptoribus. Phalangium, inquit inter alios Julius Solinus, aranei genus est, quod & tarantulam dicimus, dirum animalculum, tactu pestilens; & si nifum quæras, nulla vis est; si potestatem, ictum hominem veneno interficit. Degit in cavernulis, quas inter segetes ædificat. Atque cum æstu anni flagrantissimo assiduus Sol campos Apuliæ torret, tum maxime seu afflatu noxio, seu æstu accensa hæc phalangia tam exitiali licentiâ in humanis artus grassantur, ut, quotquot ab hæc pestiferâ lue libantur, irrequieti vel canant, vel saliant, vel lacryment, vel delirent, aut tam lethali stupore pressi jaceant, ut membra omnia senescente tabo putescant, & sic animam extrudant. Huic tamen tantæ pesti reperit pharmaci humana sollertia. Sed nec aliud nec certius quam cantum; atque ita cum quis à tarantulâ læsus jam nec gradi nec fari, nec ullo sensu fungi valet, sed pro funco & morti vicinissimus habetur, mox ubi tibiam modos audit, miti illo sono demulsus, velut gravi somno excitus, oculos attollit parumper, mox se in pedes erigit, sensim vestigia figit, cantus tamen lege servatâ. Iamque auferente concentu, quasi firmato iterum animo, in saltus gestuque; nec indecoros, nec à cytharæ sono dissonos erumpit, atque sic vâctudinè recipit non sine mirando tripudio. Et quæ illa virulenta sunt phalangia? Extorres cælo spiritus. Prorepserunt illi ex flammeis inferorum cavernis, & in humanam gentem palam sevierunt. Æstibat univèrsus orbis, imò ardebat infandorum scelerum flammis. Admordebantur passim ab Acheronticis illis tarantulis innumeri mortales. Et quis tunc à plagâ immunis? & tamen, qui d in morbis pessimum, non habebant mali sensum. Edebatur, bibebatur, iudebatur, certabatur quis citius, quis gravius periret. Iacebant homines animi lethargo tacti, & miserè spirabant viva Plutonis funera. Quid multus? Adorabantur inferni lemures, calcabatur verus Deus. Et quæ medela pugnaret contra tot pestilentissimos morsus? Lævius videbatur ægrotare, quam sanari. Salus ipsa servari non posse credebatur. En adest mitissimus Deus; musicos mittit, qui cantent, qui fiant, qui fugent venenum omne, qui nepentes propinent vocum concentu. Impunè prius è tartaro collecta sanies in quovis spargebatur. Canunt hodie celestes animi, & pacem inducunt, infernas tarantulas in spelæa sua sic retrudunt symphoniacâ voce, ut jam ille solùm lædi possit, qui lædi velit. Divine Infans, quas grates referamus pro hoc in nos amore? Vacuasti cælo, ut in terrâ medereris ægris mortalibus. Humanis moribus (ô himium!) te Deus attemporasti.

§. V. Flaviani Præsulis nobilis stratagemâ in Theodosio Imperatore per musicam expugnando.

Refert Sozomenus, ævo Theodosii Imperatoris Eugenium tam grave bellum movisse, ut Theodosius exhausto ærario, augendis vectigalibus succurrendum putârit. Displicuit hoc Antiochenis, & ausi in ipsum Imperatorem verbis debacchari, manibus in ipsius statuas, quas solo æquarunt. Mox quasi tempestate, sedante iracundiâ, erroris poenitere, discrimen

Getæ credunt musicam optatâ pacis esse conciliatricem. Angeli pacem orbi nuntiarunt læto successu.

men æstimare, temeritatem deplorare, delictum accusare, implorare Numen, lacrymabiles preces ad Imperatoris pedes decantare. Nec ipsis Flavianus ipsum Præsul defuit, qui omnia agere, omnia tentare, proficisci ad Imperatorem, rogare, nec cessare, precari & deprecari. Sed frustra & incassum omnia. Neque jam amplius interpellandus videbatur Imperator, qui totus in eo erat, ut atroci poenâ refractarios vindicaret. Hæsit hic Præsul successus, non hæsit consilium. Novum quid molitur, & feliciter. Solebant symphoniæ epehebi ad epulas Cæsari accinere. Hos Flavianus aggreditur, demulcet, rogat & obsecrat, ut Antiochenarum precum carmina ad mensam decantent. Nec illi ad preces surdi abnuunt. Itur ad epulas, discumbitur, cenatur. Eunt & pueri, & quæ docti, canunt, & tam mites sensus Imperatori instillant, ut carthesium, quod fortè tenuit, irrigarit largis lacrymis. Et mox, Cedo, inquit, & veniam concedo Antiochenis. Simili voce videtur Numen hodie suam in nos benevolentiam exposuisse. Præliabantur in Deum miselli homunciones, effigiem ipsius tædabant, gloriam illi debitam negabant. Et quam iure secutus fuisset ultrò à tergo? sed pepercit bonus Deus, & cantores, quos nos debueramus, ipse misit, ad se quasi placandum, à quibus adeò mitigatus est, ut, dum ipsi cantarent in aëre, ipse ploraret in stabulo. Atque hi sunt illi psaltes, qui gloriam, quam nos ieramur ereptum, regi suo restitunt. Gloria, canunt, in altissimus Deo. Bene Gloria, & soli Deo. Ignorant enim, ut rectè Seneca, homines gloria cupidi, quid illa sit, aut quemadmodum petenda. Sed quid, ô suavissimi choragi, quid hominibus fiet, an bellum iis expectandum ab eo, quem bello lacefferunt? an verò pax, an venia speranda est? Verè est. Et in terra, inquit, pax hominibus bonæ voluntatis. O dulces, ô solùm audiendos concentus! & tales choraulas atula superiorum alit. Et hæc illa est musæ cantilestiarum, melleis alis prædita, hi illi regis recens nati tibicines, qui non boum nervos, non ovium intestina, non mortuam buxum digitis sollicitarunt, sed neque peccidem, neque magadem, neque tibiam spiritu animarunt, caelestium tamen modulorum delinimentis mundum universum refocillarunt.

§. VI. Quid demum caelestis Angelorum musica nos doceat.

Diversos animi affectus, si Cassiodoro credimus, induunt cantores. Et Dorius quidè ad castitatem & prudentiam, Phrygius ad pugnas movet & certamina. Æolius animi tempestates serenat, Lydius curarum procellas dissipat, Iasus mentis veterum excitat. Sed quid ad divinam hanc modulationem seu Æolum simplex, seu Asianum varium, seu Lydium querulum, seu Dorium religiosum, seu Phrygium bellicosum? Nugæ merissimæ, & puerile crepitaculum, omnis humana harmonia cum caelesti collata. Neque miror ego Tyræum Lacedæmonum ducem, qui militem suum modulorum gravitate concitum in Messenios immisit & vicit; neque Timotheum Milesium, qui Alexandrum Macedonem Palladio carmine arma fumere, eodemque eadem deponere coegit; neque Angarem, qui ad Astyagis convivium Cyri adventum divinavit; neque Terpan drum Lesbium, qui disjunctos Lacoenum animos cantu conjunxit. Felices hi quidem ad chorum cicadæ, sed ad superos illos fidicines nihil. Verùm, sunt, puto, imò esse scio, qui cum Antæo Scytarum rege malunt audire hinnientem equum, quam Æmænam cantantem. Sunt, inquam, quibus gratius est tinniens voluptatula: aut pecuniola, aut mulierula, aut gloriola cymbalum, quam cantans cæli. Ah! umbras

Tom. II.

A sectamur & somnia, & multa luctamur brevi ævo, & sæpe cum pueris ob mellita crustula, gravissimè stomachamur. Attollenda mens est, suspicienda sidera, despicienda terra. Et quæ hæc echeneis tenet? En natus est dux ille, qui cæli præclusas sedes referet. Sed quàm nobis & ipsi dispares sensus? illi pauperies, nobis opes placeant: ille infima, nos affectamus summa, voluit ille contemni, abjici, cakari, & nos progenies è putri luto suspici, prædicari, adorari volumus: illius pertusi panniculi luxum omnè condemnant; at nostra multitia nebula que lineæ & rasa galbana luxum omnem commendant. Tugurioli lateras elegit orbis architectus, at nostrum supercilium vix aurea Neronis domo capitur. Et quales ille verinas aluit, & quàm nos clientum centuriis gatidemus? quàm ille voluptatem omnem procul esse iussit, & quàm nos illam recipimus avido anplexu: Heu nimis in diversum abimus! redeundum tandem est, & vel à gramineis illis cunis descendum, odisse mores Deo inimicos. Rectè quidem ad Lucilium Seneca, Cogita, inquit, Deos, cum propitii essent, scitiles fuisse. Sed rectius ego: Cogita Deum, cum summe propitius esset, hominem fuisse, & hominum postremissimum, imò infra hominem ad pecudes abjectum. Quamvis nullus regum tales Philomelas umquam habuerit ad superbissimam mensam, qualis hic noster ad vilissimas cunas. Atque utinam hos cantores æmulemur. Sed nos cum Nerone potius Nauphi mala bene canimus, nostra bona malè disponimus. Erratum & exorbitatù fati est; in viam tandem revertamur, & pacem ultrò oblatam, ultrò amplectamur. Sed tum demum veteram cum hominibus, imò nobiscum ipsi pacem habebimus, quando cum vitis nobis bellum erit.

§. VII. Divini Francisci circa hæc mysteria singulare studium.

Hoc bellum assidue gessit Franciscus Assisus familia tam amplæ beatissimus parens. Qui maximo semper affectu ferebatur in Christum Natum, & Angelos Christi Nati musicos. Insigne habuit ea res adjumentum. Triennio antequam vir sanctus naturæ concederet, ut pueri Iesv Nati memoriam, quantà posset veneratione, instauraret, ad castrum Grecii rem oculis subjicere instituit. Atque ut nemo leviter vel temere quid factum suspicaretur, à summo Pontifice ad id instituti veniam rogavit. Eà obtentâ, ligneum præsepe strui, stipulas & fanum congeri, acillum & buculum eò duci voluit. Ad rude hoc & paupertinum, sed pium spectaculum magna hominum multitudo confluit. Personabat silva lætificis vocibus, frequentabatur copiosis luminibus. Stabat vir Dei pietate ac sensu plenus, lacrymis infusus, caelesti gaudio delibutus, & sub re divini Evangelii decantabat. Vt autem non oculis solum populi, sed & auribus tanti mysterii dulcedo instillaretur, Franciscus de Nascente Christo Rege pauperissimo verba fecit admirando animi ardore. Observatum est, non alio fere nomine Infantem divinissimum à Francisco compellari solitum, quàm quod est affectus suavior dictabat, Puerus de Bethlehè. Ad dit Bonaventura, qui hæc memorat, virum nobilem, honesti & veri amantem, Ioanham de Græcio immissum plebi adfuisse, qui sibi visus sit videre formosissimum infantem medio præsepi dormientem, quem Franciscus videatur velle excitare. Ita ille, quem dixi, testis sincerâ fide refert.

Nimirum bonus Deus vocatu facillimus; Vbi sunt Matth. c. 18. duo, inquit, vel tres congregati in nomine meo; ibi sum in vers. 20. medio eorum. Amat bonitas immensa consortium humanum, si illud amet divinum. Appropinquemus Deo, Jac. c. 4. v. 8. & appropinquabit nobis.

Cc

CAPVT

D^o pauperies, homini opes placeant.

S. Francisci erga Christum natum, affectus.

S. Bonnav. in vita S. Francisci c. 10.